Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	28 oktober 2019
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. S. Doevendans
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:			
Commissievoorzitter			mw. S. Doevendans
Commissiegriffier			mw. M. de Zwart
Leden van de commissie	FvD		mw. J. Vastenhouw, dhr. J. Dekker
	GL		dhr. G. Zaal, dhr. J. Dulfer
	VVD		mw. C. Larson, dhr. G. Hartog
	D66		mw. A. Kapitein, dhr. Kanik, mw. A. Strens
	PvdA		dhr. J. Carton
	PVV		mw. I. Bezaan, dhr. R. van Tiggelen
	SP		dhr. Hoogervorst, mw. M. van Oorsouw
	CDA		dhr. D. Heijnen, mw. C. Kuiper
	PvdD		mw. I. Kostić, dhr. F. Zoon
	50PLUS/PvdO)		
	CU		dhr. M. Klein, dhr. G. van den Heuvel
	DENK		dhr. G. Everduim
Afwezig met bericht			dhr. R. Baljeu (Fractie Baljeu), mw. R. Kocken (GL), mw. Nanninga (FvD), dhr. A. Muurlink (PvdA)
CdK/Gedeputeerden			dhr. A. van Dijk (CdK), dhr. J. van der Hoek, mw. Z. Pels, dhr. E. Stigter
Notulist			Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
3. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

3.a. Vooruitblik komende vergaderingen

4. A-agenda Algemeen
   4.a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord
5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
6. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden
8. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
   8.a. Voordracht 'controleprotocol controle jaarrekening 2019
9. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
   9.a. concept uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023
10. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
    10.a Consultatie PS over conceptwetsvoorstel Grondwetswijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer
11. Sluiting
12. C-agenda algemeen
    12.a EFB: Brief GS aan PS inz. Beantwoording vragen naar aanleiding van commissie EFB 16-9-2019 (C-agenda EFB 28-10-2019)
13. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
    13.a Economie: brief GS aan PS inz. verhoging plafond uitvoeringsregeling ondersteuning toekomstbestendige werklocaties (C-agenda EFB 28-10-2019)
    13.b Bestuur: Brief GS aan PS inz. toezenden uitvoeringsplan Interbestuurlijk Toezicht 2019-2020 (C-agenda EFB 28-10-2019)
    13.c Arbeidsmark: Brief GS aan PS inz. Monitor Arbeidsmarkt 2019 (C-agenda EFB 28/10/2019)
    13.d Bestuur: Brief GS inz. Jaarverslag Interbestuurlijk Toezicht 2018 (C-agenda EFB 28/10/2019)
    13.e (Economie) Brief GS evaluatie Uitvoeringsprogramma Herstructurering Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen 2017-2019 en Monitor werklocaties (C-agenda EFB 28-10-2019)
14. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
    14.a (Cultuur) Brief GS aan PS inz. Regionale samenwerking cultuur (vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie stimulering regionale samenwerking cultuur Noord-Holland 2019) (c-agenda EFB 28-10-2019)
    14.b Inkoop: Brief GS aan PS inz. afdoen initiatiefvoorstel "Echt Groene Stroom voor de provincie N-H (C-agenda EFB 28-10-2019)
15. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
16. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
    16.a (Archief) Brief GS aan PS inz. Archieftoezicht 2018 (c-agenda EFB 28-10-2019)

Agenda

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom.
Een aantal commissieleden heeft voorafgaande aan de vergadering buiten het provinciehuis gesproken met de aanwezige boeren die vandaag in grote getalen naar Haarlem zijn gekomen.
Bericht van verhindering is ontvangen van: mevrouw Kocken (GL), de heer Baljeu (Fractie Baljeu), mevrouw Nanninga (FvD) en de heer Muurlink (PvdA).
Op 9 december heeft u ingestemd met het Europawerkbezoek.
Tot nu toe zijn er slechts 8 aanmeldingen. Dus graag degenen die zich nog niet aangemeld hebben: aanmelden! Er zijn mensen –ook ondernemers– al aan het werk om u een goed programma voor te schotelen.
Omdat de commissie M&B besloten heeft om diezelfde dag, maar dan in de ochtend, een werkbezoek aan Schiphol te brengen is er voor gekozen om het onderdeel kennismaking met het Europateam en de toelichting op Europese subsidiestromen, uit het werkbezoek naar voren te halen. Voorgesteld wordt om voorafgaande aan de vergadering EFB van 2 december van 12.00 uur tot 13.00 uur dit te organiseren. De commissie gaat hiermee akkoord.
Zij vraagt nogmaals aandacht voor het tijdig indienen van technische vragen over de onderwerpen op de agenda. In de nieuwsmail voor de Staten staat altijd vermeld tot welk

tijdstip technische vragen kunnen worden ingediend zodat tijdige beantwoording kan worden gewaarborgd.

2. Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

Mw. **Else Kregel** spreekt vandaag in om het belang van de agrarische sector als economische pijler van de Noord-Hollandse economie te benadrukken. Zij is boerendochter en haar familie houdt een melkveebedrijf. Het bedrijf is zwaar gefinancierd en dagelijks moet er hard worden gewerkt om de kinderen een toekomst te bieden op het bedrijf. Overigens is het nog maar de vraag of er überhaupt een toekomst is. De stikstofuitstoot in de sector is de afgelopen 10 jaar met 65% verminderd, dit komt voort uit innovatief ondernemerschap van de boeren om aan alle regelgeving te kunnen voldoen. Ondanks alle regelgeving van de overheid en de zuivelindustrie staat de sector bekend als de meest vooruitstrevende en innovatieve ter wereld. De landbouwgrond probeert men door optimale bemesting in een natuurlijke balans te houden, zodat de huidige en toekomstige generaties kunnen blijven boeren. De natuurdoelen die in Nederland gesteld zijn, zijn totaal onhaalbaar. De grond is nodig om het bedrijf te kunnen runnen, maar nu wil de provincie de natuurgebieden uitbreiden en dat gaat ten koste van de agrarische bedrijven. De aangewezen bedrijven moeten stoppen of kunnen het bedrijf verplaatsen, maar hoe vind je als agrariër een andere locatie waar je ook weer helemaal opnieuw moet beginnen? Daarnaast is het aangeboden saneringsbedrag – waar de gebouwen niet in zijn opgenomen – vele malen lager dan de marktwaarde. Door te snijden in de landbouw zal het aantal banen enorm afnemen, want de landbouw is een grote bron van werkgelegenheid. In 2018 bedroeg de totale export 90 miljard euro. Daarom moet eerst onderzoek gedaan worden dat gebaseerd is op metingen en feiten waarbij de stikstof die wordt vastgelegd op de landbouwgrond en ammoniak die wordt uitgestoten, wordt meegenomen. Bij het ontbreken hiervan is het beleid gebaseerd op gebakken lucht en dat noemt men wanbeleid of onbehoorlijk bestuur. De agrarische sector wordt meteen als schuldige aangewezen van alle problemen, maar waarom hanteert de provincie strenger beleid dan het Rijksbeleid? De boeren vechten voor hun bestaansrecht om niet alleen Nederland maar ook de rest van de wereld te kunnen blijven voorzien van voedsel dat veilig en duurzaam geproduceerd is.

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) vraagt of de boeren ervaren dat – gezien de recente gebeurtenissen – banken zich anders opstellen bij het aanvragen en verlenen van kredieten.

Mw. **Kregel** bevestigt dat dat zeker merkbaar is vanwege de grote onzekerheid voor de vergunningverlening door het Rijk en de provincies. Het is heel lastig om de financiering rond te krijgen.

Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt of sinds de inspraakreactie van twee weken geleden de provincie het gesprek is aangegaan met de boeren zoals op dat moment is toegezegd.

Mw. **Kregel** antwoordt dat dit niet gebeurd is.

Ines Kostić (PvdD) vraagt hoeveel Noord-Holland bijdraagt aan de wereldwijde voedselproductie en hoe hoog de maatschappelijke kosten hiervan zijn. Is inspreekster het ermee eens dat het niet realistisch is om als het kleine Nederland de ambitie te hebben om de hele wereld te voeden?

Mw. **Kregel** kent deze cijfers niet uit haar hoofd. In Nederland bestaat een heel goed en optimaal klimaat met vruchtbare grond om verantwoord voedsel te kunnen produceren, dat is bijvoorbeeld in Afrika niet mogelijk. Die potentie van Nederland moet goed benut worden. De sector produceert verantwoord en dit alles is geborgd door de toepasselijke zware regelgeving. Waarom zou je deze goede landbouwgrond wijzigen in natuur waardoor de methaanuitstoot zelfs vergroot wordt?

Dhr. **Hartog** (VVD) spreekt zijn waardering uit voor de bijdrage en bedankt voor de uitwisseling van gegevens met de boeren buiten het provinciehuis voorafgaande aan de vergadering. Leidt de grotere behoefte aan investeringen tot de noodzaak om bedrijven te vergroten of is de huidige bedrijfsschaal voldoende?

Mw. **Kregel** antwoordt dat met ongeveer 100 koeien – de huidige bedrijfsschaal – de bedrijfsvoering kan worden voortgezet. Er hoeft dus niet te veel groei gerealiseerd te worden tenzij er regelgeving wordt opgelegd die tot de noodzaak van nog meer investeringen leidt, zoals voor fosfaat. Alle regelgeving tezamen leidt tot een zware financieringsbehoefte.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) waardeert de inspraakreactie en al het werk dat de boeren doen. Hun positie in Nederland en de wereld is van levensbelang. Welke factoren liggen ten grondslag aan de noodzaak van voortdurende groei van de agrarische bedrijven? Zou de sector geholpen zijn met een eerlijker prijs voor de producten? De SP vindt het vreemd dat AH € 0,13 per liter melk betaalt en de consument € 1,21. Als er een betere prijs betaald zou worden, dan zouden de boeren wellicht geen beroep hoeven te doen op de banken omdat zij dan voldoende eigen middelen zouden hebben.

Mw. **Kregel** antwoordt dat bedrijven moeten groeien omdat er in de afgelopen jaren vanwege de steeds zwaardere regels grote investeringen gedaan moesten worden in nieuwe bedrijfsstallen en de noodzakelijke automatisering. De zuivelprijs is de afgelopen jaren gelijk gebleven, maar de bedrijfskosten om de melk te produceren zijn gestegen, waardoor de financieringslasten toenemen. Een hogere melkprijs zou gerechtvaardigd zijn gezien alle vereiste duurzaamheidsinvesteringen en klimaatneutrale productie-eisen.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of de boeren Europese subsidies ontvangen.

Mw. **Kregel** antwoordt dat zij bekend zijn met duurzaamheidssubsidies, maar soms worden er zulke zware en onwerkbare eisen gesteld dat het onmogelijk is om subsidies aan te vragen.

Mw. **Kapitein** (D66) vraagt of de sector in gesprek is met de zuivelcorporaties over de minimum melkprijs. Zijn er gesprekken gevoerd met de provincie over het omzetten van landbouwgrond in natuurgebieden?

Mw. **Kregel** antwoordt dat de sector in gesprek is over de minimum-melkprijs, maar de sector kan geen invloed uitoefenen op de marge die door de bedrijven worden onderhandeld. Zij bezit een aantal percelen die in (aangewezen) natuurgebieden liggen en dat heeft veel invloed op de voedingswinning voor de veestapel. Wanneer deze worden omgezet in natuur, dan moeten er elders nieuwe percelen worden gezocht. Sommige huiskavels van collega's worden plotseling omgezet in gronden met een natuurbestemming terwijl het hun eigendom is en al

generaties lang in gebruik. Op dat moment kunnen daar geen koeien meer geweid worden waardoor de boeren niet meer kunnen voldoen aan de leveringsvoorwaarden van de melkfabriek. Hierdoor is er geen toekomst meer voor jonge boeren want die kunnen die gronden niet meer gebruiken. Met de provincie zijn eind september gesprekken gevoerd, maar niet op een eerder moment.

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt of als er een bedrijfsmodel wordt ontwikkeld waarmee kosten kunnen worden gereduceerd omdat er minder kunstmest of bijvoer aangekocht hoeft te worden, het aantal stuks vee dan verlaagd kan worden zodat ook de stikstofuitstoot afneemt.

Mw. **Kregel** antwoordt dat al lang wordt onderzocht naar mogelijkheden om het overschot aan dierlijke mest te verlagen door dit te gebruiken als kunstmest, zodat de stikstofruimte op de landbouwgrond kan worden benut met eigen dierlijke mest. De boeren zijn meer gebaat bij behoud van dierlijke mest dan bij het gebruik van kunstmest.

3. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
Verslag van de vorige vergadering:
Dhr. **Dekker** (FvD) staat niet vermeld bij de aanwezigen, maar hij was wel aanwezig.

De **voorzitter** zegt toe dit aan te passen in het verslag.

3.a. Vooruitblik komende vergaderingen

Voor de vergadering van 2 december a.s. staan de volgende onderwerpen op de agenda: de legesverordening, de financiële verordening, de laatste begrotingswijziging, conceptprofiel nieuwe dienstauto's, de IPO-begroting, voordracht fractiebijdragen, wijziging verordening programmaraad Randstedelijke Rekenkamer en de begroting 2020 Nazorgfonds.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) kondigt een discussienota aan over archeologie en erfgoed, maar omdat de agenda van de volgende vergadering al erg vol is, wordt deze nota geagendeerd voor de eerste vergadering van 2020.

4. A-agenda Algemeen

4.a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord

Mw. **Bezaan** (PVV) dankt voor de beantwoording van de technische vragen, maar zij heeft twee aanvullende vragen over de vragen met nummers 41 en 48. Veiligheid is onderdeel van de leefbaarheid woonbuurten. Waarom wordt veiligheid – vraag 41 – dan niet expliciet gemonitord in de Barometer Welvaart en Welzijn? Penetratietesten geven inzicht in zwakheden op technisch of organisatorisch gebied en deze leveren concrete informatie op voor verbeteringen in de informatiebeveiliging. Hoe hoog zijn de kosten voor de inzet van deze professionele externe partij?

Dhr. **Hoogervorst** (SP) dankt voor de beantwoording van de vele technische vragen. Hij vraagt zich af wat wordt bedoeld met 'communicatiestrategie over het nieuwe coalitieakkoord'. Indien deze reeds is opgesteld, dan graag een toelichting. Er vindt een extra investering plaats van 60 miljoen euro voor infrastructuur. Is dit bedrag al verdeeld of moet dat nog

gebeuren? Datzelfde geldt voor het leefbaarheidsfonds. Is hier al een kader voor opgesteld of gaat het enkel om een plan?

Mw. **Strens** (D66) geeft complimenten voor de heldere begroting die is gebaseerd op het coalitieakkoord. In eerste instantie tonen de begroting en meerjarenraming aan dat de provincie financieel gezond is, structurele lasten worden gedekt met structurele baten. Door het toekennen van één operationeel doel per reserve is de transparantie en leesbaarheid toegenomen. Met name aan de inkomstenkant zijn grote ontwikkelingen gaande en het wordt gewaardeerd dat het college naar goede oplossingen zoekt. De mogelijkheid van het heffen van opcenten kan niet oneindig doorgaan en de uitkering uit het Provinciefonds valt lager uit door de trap-op/trap-af methode. Ook in de toekomst moet de provincie eigen inkomsten kunnen genereren met een eigen belastinggebied. Hoe beoordeelt de gedeputeerde deze ontwikkeling in relatie tot de begroting? Zijn er alternatieve mogelijkheden om de begroting structureel in balans te houden? Is het IPO betrokken bij de bespreking van de trap-op/trap-af methodiek om meerjarig meer financiële zekerheid te garanderen? In de begroting zit een groot aantal incidentele middelen met een structureel karakter, zoals de middelen voor het klimaat en voor versnelling van de woningbouw, die ook na 2023 nodig zijn voor de kerntaken. Hoe beoordeelt de gedeputeerde deze werkwijze?

Dhr. **Zoon** (PvdD) dankt voor de antwoorden op de technische vragen. In 2017 hebben de CU en de PvdD een initiatiefvoorstel ingediend voor maatschappelijk verantwoord inkopen. Vermeld staat dat dit proportioneel moet zijn, maar wat wordt hiermee bedoeld? De uitkomst van de procedure van Urgenda in het kader van de opwarming tegen het Rijk van vier jaar geleden heeft ook impact op de provincies. Tot op heden negeren de provincies deze uitkomsten, maar er moet nu iets gaan gebeuren of er moeten in ieder geval financiële risico's in de begroting worden voorzien en dat is tot op heden nog niet het geval. De PvdD heeft overigens een voorkeur voor snel actie ondernemen. De aanpak stikstof heeft veel raakvlakken met verduurzaming, economie en financiën. Het zou goed zijn dit in het provinciale beleid te borgen. De PvdD zal een motie indienen om de Urgendazaak serieus te nemen en de provinciale taken op te pakken en verzoekt de overige fracties deze motie te ondersteunen. Dierenwelzijn wordt voornamelijk genoemd in combinatie met de jacht. Voor de opvang van wilde dieren is 200.000 euro gereserveerd. Dit is incidenteel geld, maar dat moet structureel worden, want de opvang loopt over vele jaren door. Hoe gaat de gedeputeerde zijn portefeuille dierenwelzijn uitvoeren, want het is een lege portefeuille zonder fondsen. Hoe kan de gedeputeerde door PS worden geholpen om deze portefeuille te vullen? Een economisch en ecologisch gezonde landbouw vergt een drastische afname van het aantal dieren en economisch gezien heeft dat grote impact op de boeren. Voorgesteld wordt om hier in de economische agenda ruimte voor te scheppen, aangezien dit in de begroting niet gebeurd is.

Dhr. **Dekker** (FvD) dankt voor de beantwoording van de technische vragen. Er wordt verzocht om een toelichting op de EU-subsidiestromen die op andere basis gestoeld zijn dan voorgesteld door de provincie. Hoe gaat de provincie om met uiteenlopende doelstellingen? De provincie houdt toezicht op de steden, maar in Amsterdam is veel misgegaan met AEB. Het provinciale toezicht ziet ook op de borging van behoorlijk bestuur en behoorlijk financieel beheer. Wat zijn de leerpunten voor de provincie uit het drama rond AEB?

Dhr. **Heijnen** (CDA) constateert dat de landbouw en aanpalende bedrijven een van de belangrijkste sectoren van de economie is met veel werkgelegenheid, ook in Noord-Holland. 61% van de grond in de provincie wordt gebruikt door de boeren en deze sector behoort tot een van de meest innovatieve in de wereld. Het bestuur wordt daarom opgeroepen om te luisteren naar de boeren en hun bijdrage aan de economie te waarderen. Voorgesteld wordt om samen met de minister en de boeren het gesprek aan te gaan over het opschorten van de stikstofmaatregelen en per 1 december met nieuwe maatregelen te komen. De provincie staat er goed voor, de meerjarenbegroting is sluitend en kent ruime reserves. De taakstellende doorlichting van de reserves die zijn afgesproken in het coalitieakkoord, leiden tot de vraag waarop het bedrag van 14 miljoen euro is gebaseerd en waarom dit via een taakstelling wordt gedaan. Dat betekent dat het geld echt gevonden moet worden, maar wat zijn de gevolgen als er doelen in de reserves gewijzigd moeten worden? De legestarieven zijn niet kostendekkend. In 2020 wordt nieuw beleid opgesteld, zijn GS voornemens om de leges dan wel kostendekkend te laten zijn?

Mw. **Kuiper** (CDA) is voorstander van verhoging van de bijdrage aan ProBiblio, want de vraag is of men met deze bijdrage uitkomt op het landelijk gemiddelde van provinciale bijdragen. Zij constateert dat naast het Rijk en gemeente, ook de provincie middelen beschikbaar stelt voor uitvoering van het programma 'Cultuureducatie met kwaliteit'. In 2020 kunnen 200 scholen in 32 gemeenten hier gebruik van maken, maar er zijn veel meer basisscholen in Noord-Holland. Wil de gedeputeerde in overleg gaan met het Rijk en de gemeenten om meer kinderen op basisscholen cultuureducatie aan te bieden? Er komt een focus op verduurzaming van sportaccommodaties. Waarom menen GS dat de inschakeling van Sportservice als kenniscentrum voor de verbouwing van lokale sportverenigingen het meest efficiënt is? Ook RVO houdt zich hiermee bezig. Zijn er al afspraken gemaakt met Sportservice over hun inzet en hoe kijkt zij aan tegen deze uitbreiding van haar werkzaamheden?

Dhr. **Hartog** (VVD) vraagt of het mogelijk is om prestatie-indicatoren te hanteren, want niet alle cijfers kunnen gekoppeld worden aan resultaten.

Mw. **Larson** (VVD) vraagt welke rol de provincie voor zichzelf ziet bij de Brexit en de handelsbeperkingen door de VS en welke interventies worden overwogen. Is hier sprake van en met welke partners wordt gesproken?

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat in de begroting bij het nieuwe beleid – waarvan de eerste contouren zichtbaar zijn – wordt uitgegaan van oude prestatie-indicatoren. Daarom is het goed deze op korte termijn te heroverwegen en daar wil GL graag aan meewerken. Als voorbeeld wordt genoemd het programma Ruimte waar de indicatoren geheel economisch zijn, maar bij welzijn en ruimte past een breder scala van indicatoren. Hij vraagt of in de nota die in het voorjaar van 2020 wordt verwacht, de indicatoren worden aangepast. De algemene reserve van de provincie is stevig, het weerstandvermogen is robuust en de exploitatieruimte voor de komende jaren ziet er goed uit. De provincie staat er financieel goed voor. GL kijkt uit naar een heldere bestedingsplanning, zodat er eerder inzicht ontstaat in de uitputting en besteding van de reserves. De leesbaarheid van deze begroting zou verbeterd zijn, maar bij het narekenen blijkt dat getallen moeilijk navolgbaar zijn, vaak omdat de gebruikte begrippen een andere inhoud hebben. Hier zou meer eenduidigheid in gebracht moeten worden. Hoe denkt het college over het met Infographics duidelijk en eenvoudig communiceren van de begroting naar het bredere publiek?

Dhr. **Hartog** (VVD) sluit zich hierbij aan, daarom zou het goed zijn wanneer er naast een kwalitatieve meting ook een effectmeting zou plaatsvinden.

Dhr. **Dulfer** (GL) kijkt uit naar de vervolgstappen voor het nieuwe beleid. De begroting is een middel om beleid uit te voeren en doelstellingen te realiseren, zoals een gezondere leefomgeving, een toekomstbestendig klimaatbeleid, een betere bereikbaarheid voor alle modaliteiten, meer circulaire economie, een groen landelijk gebied en een bestuurscultuur die hopelijk dichter bij de mensen komt te staan.

De **voorzitter** schorst de vergadering op verzoek van het college. De vergadering wordt heropend.

Gedeputeerde **Pels** dankt voor alle complimenten en zij is blij met het meer inhoudelijke debat in de commissie in plaats van dat het enkel gaat over de opzet of het proces van de begroting. De algemene reserve is afgenomen, mede vanwege een grote voorziening voor Pallas, daarom is een herstelplan opgesteld voor de algemene reserve. Dat was al bij de begroting 2019 bekend. De enkele inzet van de septembercirculaire is waarschijnlijk onvoldoende, daarom zal het college een voorstel doen voor een aanvulling van de algemene reserve met extra middelen. In dit kader wordt er in de komende periode extra aandacht besteed aan de onderbesteding om te kijken welke winst hier behaald kan worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat de begroting en de algemene reserve – gebaseerd op cijfers van rond de zomer – er goed voor staan. Wat is er volgens de gedeputeerde aan de hand?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat de begroting verschillende standen van de algemene reserve toont en het is logisch dat dit tot verwarring leidt. Het herstelplan is nog niet volledig verwerkt omdat er in de begroting geen rekening wordt gehouden met middelen die mogelijkerwijs naar de provincie toekomen. Dat geldt ook voor de septembercirculaire, men kan niet vooraf vaststellen dat de middelen zeker naar de provincie komen, dus wordt er ook geen rekening mee gehouden. Het gaat dus niet om de vraag of er voldoende middelen beschikbaar zijn – dat is niet zo, want er is een herstelplan nodig – maar dat de algemene reserves op verschillende plekken in verschillende functies in de begroting terugkomen. Hierdoor is wellicht verwarring ontstaan. Het doel van de taakstelling is het vinden van middelen voor het dekken van de nieuwe plannen. Bij de reserves kan meer inzichtelijk gemaakt worden voor hoeveel en voor welk deel een bestedingsplan is opgesteld en of er nog ruimte beschikbaar is. Er wordt gestart met het opstellen van een kader van een bestedingsplan, evenals wat dat betekent voor de eventuele vrije ruimte. In de vorige periode zijn 69 miljoen euro aan vrije middelen gevonden en die exercitie zal ook dit jaar worden uitgevoerd. Dat kan zeker tot de noodzaak van het maken van keuzes leiden.

Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt waarom er vooraf al een bedrag wordt genoemd, want een specifieke taakstelling van 14 miljoen euro kan leiden tot een doelredenering. Het zou beter zijn om eerst de analyse uit te voeren en dan de beschikbare gelden opnieuw in te zetten.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat er in het coalitieakkoord een heldere taakstelling ligt om tot 14 miljoen euro te komen voor het nieuwe beleid. Het is goed om alles in kaart te brengen om er een stevig bestedingsplan onder te leggen. Tevens zal worden aangegeven wanneer en welke

middelen incidenteel en structureel genoemd kunnen worden. De leges worden heroverwogen, want deze moeten kostendekkend zijn en dat is nu niet zo. In de volgende vergadering wordt de nieuwe legesverordening voorgelegd en deze verordening gaat uit van kostendekkendheid. Tevens wordt hard gewerkt aan het project Financiële Hygiëne, de budgetgesprekken vinden nu plaats en hieruit ontstaan nu al nieuwe inzichten die zullen bijdragen aan een betere verslaglegging bij de jaarrekening. Tevens loopt er een ROB-onderzoek naar de lasten van het klimaatonderzoek en naar de opcenten. Vanuit het IPO wordt met het Rijk meegedacht over het vormgeven van het toekomstige belastingbeleid voor de provincie in het kader van het trap-op/trap-af principe. Hiervoor worden binnenkort de gesprekken gestart.

Mw. **Strens** (D66) vraagt of de gedeputeerde deze collegeperiode financiële gevolgen verwacht en of er iets moet worden ondernomen.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat in deze periode geen rekening wordt gehouden met verwachte stijging van de opcenten, maar dit kan wel bepalend zijn voor de ruimte voor nieuw beleid. Daarom zit men hier als college stevig in, omdat de provincies voldoende middelen moeten hebben voor het nieuwe beleid. Over het opnemen in de begroting van de juiste informatie en verbetering van de inzichtelijkheid dient het gesprek voortdurend gevoerd te worden. Indicatoren zijn in principe gekoppeld aan beleid. De doelen van het beleid zijn zichtbaar in de doelenboom en de indicatoren worden in de begroting opgenomen. De begroting wordt gevoed door alle beleidsstukken en bij het vaststellen van het beleid wordt nagegaan of de indicatoren ten opzichte van de doelstelling nog kloppen of dat er aanpassing nodig is. Hier kan zeker nog een slag gemaakt worden. Dit proces duurt langer dan de periode tot de volgende begroting, omdat dit een beleidsmatig proces is. Zij zegt toe na te gaan hoe de begroting voor de burgers meer inzichtelijk gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door middel van Infographics. In de begroting is de verdeling van het bedrag van 60 miljoen gedeeltelijk euro opgenomen. De vragen over het leefbaarheidsfonds en mobiliteit dienen bij de betreffende gedeputeerde neergelegd te worden. De doelen die de provincie stelt, moeten door de markt gerealiseerd worden, dus deze doelen moeten wel haalbaar en realiseerbaar zijn. Ook in MRA-verband wordt getracht om door middel van samenwerking en een grotere inkoopkracht en volume een aantrekkelijker situatie te creëren voor de marktpartijen. Er wordt gewerkt aan nieuw inkoopbeleid, dus PS kunnen nog invloed uitoefenen op de doelen. Het is voor GS lastig om een extern risico zoals Urgenda en de PAS concreet in bedragen uit te drukken. Dat risico wordt gewaardeerd op het moment dat er beleidskeuzes gemaakt moeten worden. Men is in gesprek met ProBiblio over hun inzet voor de komende jaren. Gemeenten kunnen niet verplicht worden om mee te doen aan het programma Cultuureducatie met kwaliteit. Maar wanneer gemeenten niet deelnemen, dan betekent dat niet dat zij geen cultuureducatie aanbieden. Wel wordt samen met Plein C gewerkt aan het in kaart brengen van witte vlekken, zodat hierop in de nieuwe periode met extra geld kan worden ingezet. Sportservice is niet de enige partij voor duurzaamheid, want NOC*NSF en de KNVB zijn hier ook mee aan de slag. Wel heeft Sportservice ervaring opgedaan met het adviseren van verenigingen in Noord-Brabant. Hierover wordt momenteel het gesprek gevoerd. De impactanalyse die wordt opgezet, gaat hopelijk een beter antwoord geven op het inzetten van indicatoren om de impact van beleid beter zichtbaar te maken. Overigens is het lastig om altijd het effect van het provinciaal handelen te meten vanwege de positie tussen Rijk en gemeenten, maar het zal wel inzichtelijk worden gemaakt.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat in het kader van de communicatiestrategie een plan wordt opgesteld dat ziet op een aantal accentverschuivingen, zoals integer, transparant, inclusief, eigentijds provinciaal bestuur waar iedereen gehoord wordt en waar burgers een eigen inbreng kunnen leveren. Deze aspecten wil men laten terugkomen in de nieuwe communicatiestrategie/plan. Men wil van een zendende organisatie naar een meer luisterend orgaan komen, burgerparticipatie stimuleren en bestuurders en medewerkers beter in staat stellen om te monitoren wat er in de maatschappij gebeurt, waarbij de Statenleden nadrukkelijk ook als ambassadeur kunnen optreden om de bekendheid van de provincie te stimuleren en het vertrouwen te vergroten. In november besluiten GS over het communicatieplan en voor het einde van het jaar wordt het toegezonden aan PS.

Gedeputeerde **Van der Hoek** benadrukt dat ook het college overtuigd is van het grote economische belang voor de provincie van de agrarische sector. Hierover bestaat geen verschil van mening met PS. Er vindt momenteel overleg plaats over de situatie rond de PAS, onder andere met de agrarische sector. Gedeputeerde Rommel is lid van de kerndelegatie die hierover met het Rijk in gesprek is.

Dhr. **Heijnen** (CDA) constateert dat een aantal boeren heeft aangegeven naar Friesland te willen verhuizen omdat ze daar wel welkom zijn aangezien Friesland de beleidsregel onmiddellijk heeft ingetrokken.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat het intrekken van de beleidsregel niet noodzakelijk is, dat gaat niet helpen. Het gaat met name over de onvrede over het extern salderen – dat nog niet van toepassing is – en het verschil tussen het Rijk en de provincie/IPO bij de interpretatie van de beleidsregel voor stikstofbeperking. Deze punten moeten onderwerp van het gesprek met de sector zijn. De rol van de provincie bij de Brexit is beperkt, omdat het Rijk samen met de EU hiervoor aan de lat staat en hierop intervenieert. Wel vindt met het Rijk bestuurlijk afstemmingsoverleg plaats over de mogelijke gevolgen en welke verantwoordelijkheid de provincie hierbij moet nemen. Hij is persoonlijk betrokken bij Europa en de rapporteur geeft uitleg over de stand van zaken. Op eventuele gevolgen dient de provincie zich zeker voor te bereiden, zoals ten aanzien van de douaneactiviteiten. Er is echter veel onzekerheid en weinig directe sturing. Barometer Welvaart en Welzijn: de informatie is afkomstig van de Veiligheidsmonitor van het CBS en veiligheid maakt hier geen onderdeel van uit. De focus ligt op welvaart en welzijn en die cijfers worden opgenomen in de eigen barometer. Eerst dient de invulling van de portefeuille Dierenwelzijn te worden besproken onder andere met de PvdD alvorens wordt besloten over incidenteel en structureel geld. Later deze maand staat een gesprek gepland met een opvangcentrum en de wethouders Dierenwelzijn, ook over de beschikbare middelen. De gedeputeerde komt in een later stadium terug op de resultaten (commissie NLG). Zo mogelijk wordt gebruikt gemaakt van EU-subsidiestromen die helpen bij het uitvoeren van het provinciaal beleid en waarbij zelf de keuze kan worden gemaakt waaraan dit geld besteed kan worden. Het is niet zo dat er subsidies worden toegekend waarmee de provincie wordt gedwongen om tegen haar wil bepaalde zaken aan te pakken. De situatie AEB is geen onderdeel van het IBT-onderzoek want het is een eigen verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit proces wordt niet door de provincie gemonitord of gevolgd en er worden dan ook geen lessen uit getrokken.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat jaarlijks een penetratietest wordt uitgevoerd om te onderzoeken of van buitenaf het automatiseringssysteem van de provincie gekraakt kan

worden. Op basis van de resultaten worden aanbevelingen gedaan. De test kost een paar duizend euro per jaar.

Tweede termijn

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt hoe de provincie er begrotingstechnisch eigenlijk voorstaat, want met het huidige coalitieakkoord en gebaseerd op de septembercirculaire 2018 komt de algemene reserve ruim boven de grens van 80 miljoen euro, de begroting is structureel in evenwicht voor de komende jaren, het weerstandsvermogen heeft een coëfficiënt van 3 terwijl die minimaal 1 moet bedragen en het weerstandsvermogen komt op de langere termijn zelfs uit boven 11,5. Op basis van deze gegevens concludeert de gedeputeerde dat zonder de septembercirculaire de financiële situatie van de provincie als goed tot zeer goed kan worden omschreven. De gedeputeerde waarschuwt de commissie er nu voor dat de septembercirculaire van 2019 gaat tornen aan deze conclusies. Hoe zit dit precies?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat deze begroting al is opgesteld voordat het nieuwe coalitieakkoord is afgesloten. De extra middelen in de reserves zijn nog niet geactiveerd en dat kan ook niet in de begroting gedaan worden als hier geen zekerheid over bestaat. Het financiële plaatje moet op dit moment kloppen maar een aantal middelen van het coalitieakkoord moet nog geactiveerd en gestort worden. De taakstelling kan nog niet verwerkt worden omdat nog niet duidelijk is waar deze vandaan komt, daarom wordt deze geboekt ten laste van de algemene reserve. Al jarenlang is bekend dat de provincie een hele goede financiële positie heeft maar die goede positie wordt elk jaar minder, dus op een gegeven moment is het zover dat er misschien een keer geld geleend zal moeten gaan worden. Hoewel dit moment steeds verder opschuift in de toekomst, gaat het een keer gebeuren. De komende jaren zal het minder gemakkelijk worden om geld te vinden, mede door allerlei externe omstandigheden en de opcenten die minder meer zullen worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dus dat de provincie er nu goed voorstaat. Hoe ziet de septembercirculaire er precies uit en wanneer komt die op tafel?

Gedeputeerde **Pels** benadrukt dat alles in beweging is. Zij noemt als voorbeeld Pallas waarvoor een voorziening is getroffen. Zij zegt de commissie toe de septembercirculaire 2019 toe te sturen. [1]

De **voorzitter** meldt dat het verslag van deze commissie als advies aan PS wordt aangeboden.

5. <u>Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden</u>

Er zijn geen vragen.

[1] De septembercirculaires zijn te vinden op: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/provinciefonds/circulaires-provinciefonds

6. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

Er zijn geen vragen.

7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden

Dhr. **Hartog** (VVD) zal de vragen over de Uitvoeringsregeling Regionale Samenwerking via mail toesturen.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat haar voorganger heeft toegezegd de commissie regelmatig te informeren over de stand van zaken van het regenbooginitiatief. Vorig jaar zijn er bijeenkomsten georganiseerd. Vooraf is bij de gemeentesecretarissen uitvraag gedaan en daaruit blijkt dat er niet veel enthousiasme is over het organiseren van dergelijke bijeenkomsten. Daarom wordt er nog één bijeenkomst georganiseerd voor bestuurders om na te gaan of hier behoefte aan is of dat het geld en capaciteit beter op een andere manier kunnen worden ingezet. Intern bij de provincie zijn de vacatureteksten aangepast en is de vlag gehesen op coming out-day. Er is gestart met het voeren van gesprekken met verschillende belangenorganisaties en daar gaat men mee door. Er wordt een charter opgesteld waarin de provincie zelf kan opnemen welke stappen worden gezet op de diverse dossiers van diversiteit en welke concrete doelen men wil behalen. Onderdeel daarvan is de roze werkgroep of diversiteitswerkgroep, maar onder de medewerkers lijkt geen grote behoefte te bestaan aan een dergelijke werkgroep. Dus als het niet lukt via een werkgroep, dan zal de betrokkenheid op andere wijze worden vormgegeven. Er zijn extra trainees geworven met een diverse achtergrond voor het regenboogdossier door een actieprogramma inclusiviteit op te stellen, waarin de verschillende rollen van de provincie – als werkgever en verbonden partij – zichtbaar worden gemaakt op het vlak van diversiteit.

8. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
   8.a. Voordracht 'controleprotocol controle jaarrekening 2019

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt de voorzitter van de rekeningencommissie aan te geven welke verdere invulling en speerpunten wordt gedacht en of hiervoor input nodig is.

Mw. **Bezaan** (PVV) constateert dat op pagina 2 van het protocol inzake de rapporteringstolerantie vermeld staat dat de accountant elke fout of onzekerheid groter of gelijk aan 100.000 euro rapporteert. Is het mogelijk dit bedrag te verlagen naar 50.000 euro? Wat zouden de praktische gevolgen hiervan zijn?

Dhr. **Heijnen**, voorzitter rekeningencommissie, antwoordt dat het protocol is voorgelegd aan de rekeningencommissie en daar waren geen opmerkingen over. Op 10 oktober jl. is met dhr. Dekker en de accountant gesproken over een controleplan waar dit protocol onder ligt, waarin veel aandacht wordt gegeven aan de aanbevelingen van de accountant en aan het verbeterplan Financiële Hygiëne. De rekeningencommissie kan speerpunten meegeven, maar daar moet nog verder over gesproken worden, maar er waren dermate veel aanbevelingen voor de financiële hygiëne, dat het hier waarschijnlijk bij blijft. Deze leggen al een grote focus op de werkzaamheden van de accountant. Rapporteren over afwijkingen boven 100.000 euro was twee keer onderwerp van gesprek met de accountant. Volgens hem is dit al een laag bedrag, want normaliter wordt bij de omvang van de provinciale begroting een bedrag van

300.000 euro gehanteerd. Daarom heeft de rekeningencommissie verzocht het bedrag van 100.000 euro te handhaven.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk aan PS wordt doorgestuurd.

9. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
   9.a. Concept uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023

De **voorzitter** biedt eerst de gelegenheid voor de commissieleden om onderling te debatteren. Hierna is er gelegenheid voor het stellen van vragen aan GS.

Dhr. **Zaal** (GL) meldt dat GL geen voorstander is van sponsoring, want deze praktijk leidt te vaak tot onduidelijkheid. Bij aanwezigheid van de provincie op evenementen verdient het afsluiten van een dienstverleningsovereenkomst de voorkeur, want zichtbaarheid van de provincie kan gewoon worden ingekocht door middel van het ophangen van spandoeken of het reserveren van een aantal zitplaatsen. Een bovenregionale uitstraling of het stimuleren van het Noord-Hollandse karakter kan ook met subsidies worden gerealiseerd. Bovendien is het subsidiebeleid veel beter uitgewerkt met allerlei voorwaarden en regels voor het toekennen van subsidie, dus daaraan ligt voldoende regelgeving ten grondslag. Bij sponsoring zijn de eisen allemaal niet zo duidelijk en dat is niet wenselijk bij de besteding van een bedrag van 2,4 miljoen euro. Daarom kan er een beter resultaat worden bereikt met de financiële steun van de provincie door het afsluiten van een dienstverleningsovereenkomst eventueel in combinatie met subsidie.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) vraagt zich af hoe het mogelijk is dat het bedrag voor evenementensponsoring in het coalitieakkoord – welk akkoord ondersteund wordt door GL – significant verhoogd is.

Dhr. **Zaal** (GL) ondersteunt deze verhoging nog steeds, maar hij wil het onderwerp in deze discussie in de commissie meer op afstand benaderen.

Ines Kostić (PvdD) meent dat doelen zoals zichtbaarheid van de provincie wel via sponsoring kunnen worden bereikt mits er scherpere eisen worden gesteld aan bijvoorbeeld milieu en dierenwelzijn.

Dhr. **Zaal** (GL) is van mening dat wanneer in een sponsorrelatie eisen worden gesteld aan duurzaamheid en zichtbaarheid, de resultaten moeilijk gemonitord kunnen worden. Wanneer is een evenement duurzaam genoeg? Misschien kunnen hiervoor andere instrumenten worden ingezet.

Mw. **Kuiper** (CDA) vindt het altijd arbitrair en niet zwart/wit vast te stellen of evenementen bovenregionaal en duurzaam zijn. Daarom lijkt het goed om in het beleid op te nemen om ook kleinere evenementen financieel te ondersteunen, daarmee bereikt men meer doelgroepen en wordt de flexibiliteit groter.

Dhr. **Kanik** (D66) meent dat bij kleinere bedragen de provincie in het vaarwater van gemeenten terechtkomt en dat is onwenselijk. Daarom moet de focus van provinciale gelden bovenregionaal zijn en tevens gericht op de kerntaken.

Mw. **Kuiper** (CDA) is van mening dat juist het doel van sponsoring – het vergroten van de zichtbaarheid van de provincie – ook bij kleinere evenementen kan worden bereikt.

Dhr. **Kanik** (D66) vreest dat de provincie dan in het vaarwater van de gemeenten terechtkomt. Indien veel kleine evenementen aanspraak kunnen maken is een bedrag van 2,4 miljoen euro onvoldoende. Juist door sponsoring van bovenregionale evenementen kan de provincie zich onderscheiden.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt zich af wat de burger opschiet met meer zichtbaarheid van de provincie, want die moet gewoon haar werk doen en zorgen voor voldoende voorzieningen voor de burgers. Helpt het ophangen van een spandoek mee aan het vergroten van de zichtbaarheid?

Dhr. **Kanik** (D66) benadrukt dat het juist vaak heel onduidelijk is wat de provincie precies doet, veel mensen weten dat helemaal niet. Juist bij evenementen kan de rol van de provincie verduidelijkt worden door dichter bij de burger te komen. Sponsoring houdt meer in dan enkel het ophangen van een spandoek.

Ines Kostić (PvdD) stelt voor om mensen zelf een evenement te laten uitkiezen dat door de provincie gesponsord kan worden binnen de strikte kaders van natuurinclusiviteit, milieu, duurzaamheid en dierenwelzijn. Met het voeren van een campagne onder andere via social media, ontstaat er zichtbaarheid en wordt de burgerparticipatie gestimuleerd.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vindt dit een goed voorstel, zeker wanneer de vrijkaartjes toegekend worden aan de burgers en niet aan leden van GS en PS of relaties.

Dhr**. Van den Heuvel** (CU) vindt het onwenselijk om belastinggeld uit te geven aan het vergroten van de zichtbaarheid van de provincie of aan relatiemanagement, ter meerdere eer en glorie van de provincie. Wat levert het sponsoren van Jumping Amsterdam de burger concreet op? Het maatschappelijk rendement van relatiemanagement is onvoldoende uitgewerkt. Waarom is er gekozen voor significante verhoging van het budget?

Dhr. **Everduim** (DENK) vindt diversiteit in sponsoring belangrijk, maar dat hoeft niet per se bovenregionaal. De provincie kan zich door middel van sponsoring bijvoorbeeld ook presenteren op een lokaal evenement als Keti Koti in Amsterdam want een dergelijk evenement verdient dat.

Dhr. **Hartog** (VVD) vraagt waar sponsoring op gericht is, kleinschaligheid en lokaal of bovenregionaal? De VVD is voorstander van sponsoring van grote evenementen die kleur geven aan de regio.

Dhr. **Carton** (PvdA) meent dat sponsoring een goed instrument is om in gesprek te gaan met de burgers en dat kan het beste plaatsvinden door het sponsoren van grotere evenementen. Hierbij kan in gesprek worden gegaan over de kerntaken van de provincie en kunnen burgers hun mening geven over hun betrokkenheid bij de provincie. Hij vindt dat ook in evenementensponsoring participatie en duurzaamheid een grotere rol moeten krijgen.

Diversiteit staat alleen in de inleiding vermeld en blijft daarmee onderbelicht. Dit mag als uitgangspunt een grotere focus krijgen.

Dhr. **Zaal** (GL) constateert dat de overige fracties het huidige sponsorbeleid willen handhaven, niet zozeer in de vorm van evenementen maar op een andere manier.
De fracties PvdD, CU, SP sluiten zich hierbij aan.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) kan nog niet aangeven om FvD zich hierbij kan aansluiten vanwege de vragen rondom de basisvoorwaarden van evenementensponsoring, dan wel andere stromingen die onder dit beleid gevoerd gaan worden.

Mw. **Bezaan** (PVV) sluit zich hierbij aan.

Mw. **Kuiper** (CDA) constateert dat de 11 grote regionale evenementen worden voortgezet want die trekken veel publiek. GL focust op de juridische kwestie, namelijk de voorwaarden van sponsoring en het afsluiten van civiele overeenkomsten. Zij vertrouwt GS erop dat zij een weloverwogen voordracht aan PS zullen voorleggen.

Ines Kostić (PvdD) vraagt zich af wat het nut is van het met publiek geld sponsoren van Jumping Amsterdam waar ook grote partijen zoals Mercedes en Air France/KLM aan bijdragen. Er kan beter in een evenement als Keti Koti geïnvesteerd worden, dan is meteen de diversiteit gerealiseerd. Er is geen sprake van vernieuwing in de voorliggende stukken.

Mw. **Kuiper** (CDA) constateert dat de PvdD eigenlijk vraagt om een nadere analyse of onderbouwing van waarom Jumping Amsterdam zo belangrijk is en wat dit toevoegt. Bij deze vraag sluit zij zich aan, maar dit staat los van de vraag of sponsoring een goed instrument is.

Dhr. **Carton** (PvdA) is van mening dat het sponsoren van dergelijke grote evenementen moet bijdragen aan het imago van de provincie, de zichtbaarheid, diversiteit en duurzaamheid en participatie. Het is mogelijk dat op termijn bepaalde evenementen dan worden uitgesloten omdat zij ongeschikt blijken te zijn. In eerste instantie moeten de uitgangspunten worden besproken zodat in de toekomst kan worden onderzocht welke evenementen hierbij passen.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) constateert dat de huidige lijst niet echt aansluit bij deze uitgangspunten.
Dhr. **Carton** (PvdA) is het hiermee eens, maar er is al in het verleden voor gekozen om deze evenementen te sponsoren. Wanneer de uitgangspunten worden aangepast, dan kan het zijn dat er een shift plaatsvindt.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) is het ermee eens om de uitgangspunten voor sponsoring van de 11 grote evenementen te heroverwegen. Deze mogen niet automatisch worden voortgezet. Zij pleit ervoor om de minder bovenregionale evenementen juist aanleiding te laten zijn om hiermee in gesprek te gaan, want hiermee kunnen nieuwe groepen mensen bereikt worden.

Ines Kostić (PvdD) benadrukt dat het dierwelzijn in ieder geval onderdeel moet worden van de voorwaarden rond sponsorbeleid, zodat evenementen zoals de landbouwshow in Opmeer worden uitgesloten, want hier gaat het om toprassen en meest productieve soorten. Door dierenwelzijn als voorwaarde op te nemen wordt tevens voorkomen dat dieren worden

mishandeld. De kaders (dieren, mensen, milieu en natuurwelzijn) moeten integraal worden beoordeeld. Zijn GS bereid om deze strikter in te vullen? De landbouwshow Opmeer en Jumping Amsterdam zijn dus niet geschikt voor sponsoring, want het soort eigen gedrag van dieren moet centraal staan. Hoe wordt duurzaamheid ingevuld? Nu staat vermeld "waar mogelijk" onze sponsorbijdrage inzetten voor het realiseren van een maatschappelijk doel, zoals verduurzaming. 'Waar mogelijk' dient te vervallen, want voor niet maatschappelijke doelen is de markt de juiste partner. Hierbij kan gedacht worden aan het recent vastgestelde afvalinitiatief als kader voor sponsoring. In het kader van diversiteit wordt gesproken over de inzet op Noord-Hollandse cultuur en identiteit, maar wat verstaan GS hieronder? Zijn dat zeil- en dierenshows waar over het algemeen witte mensen van middelbare leeftijd op afkomen? Het doel van sponsoring moet verbreed worden.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) vraagt hoe het vertrouwen in de provincie door sponsoring kan worden vergroot. Waarom is het vergroten van de zichtbaarheid van de provincie als doel benoemd? Waarom wordt gesteld 'waar mogelijk' sponsorbijdragen worden geleverd aan evenementen met een maatschappelijk doel? Het belastinggeld moet juist uitsluitend voor evenementen met een maatschappelijk doel worden ingezet. Hoe draagt sponsoring van evenementen bij aan de profilering en positieve uitstraling van de provincie als maatschappelijke relevant overheidsorganisatie en als aantrekkelijke werkgever en waarom wordt dit als voorwaarde gesteld? Wat wordt bedoeld met de opmerking dat een evenement geen afbreuk mag doen aan de reputatie van de provincie? Hoe wordt dit bepaald? Waarom wordt het bedrag verhoogd van 1,5 naar 2,8 miljoen euro exclusief de grote bedragen voor mega-evenementen zoals SAIL Amsterdam? Er wordt sowieso 600.000 euro per jaar beschikbaar gesteld, 100.000 euro voor WK's en EK's en 700.000 voor SAIL, dus in totaal 3,5 miljoen euro voor evenementensponsoring. Waarom wordt er 150.000 euro aan activering besteed en wat valt hieronder? Hoe denken GS dat sponsoring van Jumping Amsterdam en de Ronde om Texel bijdraagt aan de provinciale doelen en de uitgangspunten ondersteunen?

Mw. **Vastenhouw** (FvD) wil absoluut voorkomen dat GS een voorkeursbeleid hanteren, want FvD staat voor gelijke kansen. De volgende vragen zijn al schriftelijk ingediend, maar worden toch een keer herhaald. Met welke relaties wordt in gesprek gegaan, zoals vermeld op bladzijde 1 en 4 van de bijlage? Op bladzijde 2 staat dat gestreefd wordt naar een combinatie van evenementen waarmee verschillende doelgroepen worden bereikt, waarbij meer aandacht is voor jongeren en inwoners met een migratieachtergrond. Krijgt de doelgroep met een migratieachtergrond voorrang? Wat zijn de kenmerken van jongeren en inwoners met een migratieachtergrond? Valt hier ook een Poolse gastarbeider onder? Waarom wordt voor dit beleid gekozen? Welk deel van de 600.000 euro wordt besteed aan verduurzaming. Dit is niet duidelijk vermeld in de basisvoorwaarden. Wat betekent de Noord-Hollandse identiteit en cultuur en wat betekent dit vooral niet? Wat zijn de gewenste doelgroepen? Is er dan ook sprake van minder gewenste of ongewenste doelgroepen? Wat willen GS bereiken met het op een laagdrempelige manier in gesprek gaan met bewoners en bedrijven en welke relaties worden hiermee bedoeld? Welke instrumenten zijn overwogen om de doelstellingen te bereiken en waarom wordt gekozen voor dit instrument?

Mw. **Bezaan** (PVV) sluit zich aan bij de vragen van de CU en FvD.

Mw. **Kuiper** (CDA) constateert dat er 250.000 euro wordt besteed aan de 11 grote evenementen en na aftrek van EK's en WK's en activering, resteert een bedrag van 125.000

euro voor nieuwe evenementen. Is het mogelijk om wanneer er een sponsoraanvraag wordt ingediend waarmee de provincie regionale doelstellingen kan behalen, een bedrag van 1.000 euro beschikbaar te stellen zodat er meer flexibiliteit ontstaat en er meer doelgroepen bereikt kunnen worden?

Dhr. **Kanik** (D66) leest dat een deel van de sponsorgelden wordt besteed aan verduurzaming. Er worden hierover niet alleen afspraken gemaakt in de overeenkomst, maar ook door het organiseren van kennisuitwisseling over duurzaamheid tussen partners. Graag concrete voorbeelden hiervan.

Dhr. **Zaal** (GL) vraagt of bij sponsoring aan een van de drie voorwaarden moet worden voldaan of gelijktijdig aan alle drie? Welke resultaten van evenementensponsoring uit vorige bestuursperioden zijn meegewogen, wat zijn de belangrijkste lessen en hoe zijn die verwerkt in het nieuwe beleid? Hoe gaat het college beoordelen of de uitonderhandelde punten zoals hospitality rechten en het stimuleren van verduurzaming, inderdaad tot iets leiden? Hoe duurzaam moet een evenement zijn en wanneer is het genoeg? Maakt het college ook aan bestaande sponsorrelaties die worden gecontinueerd, de nieuwe eisen duidelijk? Is het college bereid toe te zeggen dat er vanwege de negatieve gevolgen geen evenementen in natuurgebieden worden gesponsord?

Mw. **Van Oorsouw** (SP) is benieuwd naar de argumentatie van GS voor het vergroten van de zichtbaarheid van de provincie en welk doel daarmee wordt nagestreefd. GS willen subsidiëring inruilen voor sponsoring maar wat is er mis met het subsidiëren van een initiatief van een groep bewoners? Waarom geven GS de voorkeur aan sponsoring in plaats van aan subsidiëring? Subsidie bevordert de transparantie omdat minder wordt uitgegaan van tegenprestaties.

De **voorzitter** schorst de vergadering. De vergadering wordt heropend.

Gedeputeerde **Van der Hoek** benadrukt dat sponsorbeleid een bevoegdheid van het college is, maar zij acht het sponsorbeleid dermate belangrijk dat het ter consultatie wordt voorgelegd aan PS om de fracties de gelegenheid te bieden hun mening kenbaar te maken en suggesties voor het nieuwe beleid mee te geven. Na vandaag komt het voorstel niet meer terug in de commissie. Het is een goed idee om eerst het debat te voeren, maar het is jammer dat hij hier niet aan kan deelnemen want dan hadden er op een eerder moment verduidelijkende vragen gesteld kunnen worden met het oog op de beantwoording van alle vragen.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vraagt wat het college gaat doen met alle opmerkingen die de commissieleden hebben gemaakt.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat het bij deze bespreking niet gaat over de specifieke evenementen waar diverse vragen over gesteld zijn, maar over het beleidskader voor sponsoring. GS zullen op basis van het kader toetsen welke evenementen in aanmerking komen voor voortzetting van sponsoring. Het dierenwelzijn is volgens het college voldoende geborgd onder landelijk en gemeentelijk beleid en daarom zijn GS geen voorstander van het opnemen van extra dierenwelzijnscriteria. Hij zal het document van Jumping Amsterdam over hoe het dierenwelzijn tijdens het evenement wordt gegarandeerd, ter informatie aan de commissie toesturen. Maar als de commissie in meerderheid het voorstel van de PvdD om

dierenwelzijn als criterium op te nemen ondersteunt, dan wordt dat verzoek door GS meegenomen. Het dierenwelzijnsbeleid staat vandaag niet op de agenda, daarover kan een keer apart het gesprek gevoerd worden (commissie NLG). Verzocht is om 'waar mogelijk' in de voorwaarde over duurzaamheid weg te halen. Duurzaamheid moet bevorderd worden, daarom moet een deel van het sponsorgeld besteed worden aan verbetering van duurzaamheid. Deze term wordt gehanteerd zodat er wel inzet op gepleegd wordt, hoewel het niet altijd mogelijk is om duurzaamheid concreet vorm te geven. Sponsoring moet bijdragen aan een maatschappelijk doel, maar dat kan ook zien op een dialoog met de inwoners van Noord-Holland. De woorden 'Noord-Hollandse cultuur en identiteit' zijn niet bedoeld als vast omschreven en gedefinieerde elementen, maar zien juist op omstandigheden en situaties die specifiek in Noord-Holland voorkomen, zoals daar zijn het specifieke Noord-Hollandse landschap, werelderfgoed, watersportgemeenten, de stolpen en gemeenten met specifieke culturele festivals. De sponsorgelden worden getoetst aan het specifieke karakter voor Noord-Holland die in andere provincies niet voorkomen. Indien de commissie een andere formulering wenst, dan zal die wens door de gedeputeerde meegenomen worden naar de bespreking in GS. De sponsoring van Jumping Amsterdam valt als evenement onder het sponsoren van WK en EK-evenementen. Hij constateert dat alle technische vragen weer zijn herhaald maar deze zijn vandaag reeds via mail beantwoord. Hij gaat deze nu niet opnieuw beantwoorden. De politieke vraag van FvD over de Hollandse cultuur en identiteit is al beantwoord. Op de vraag van FvD over waarom jongeren met een migratieachtergrond worden voorgetrokken, antwoordt de gedeputeerde dat hiermee bedoeld wordt dat de provincie heel divers is en dat hiermee zowel EU-migranten als migranten van buiten de EU worden bedoeld. Hiermee wordt aandacht gegeven aan de diversiteit van de inwoners van de provincie, maar het is niet zo dat er doelgroepen worden voorgetrokken.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) meent dat door het onderscheiden van specifieke groepen er minder aandacht wordt gegeven aan andere doelgroepen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** antwoordt dat bij het sponsoren van evenementen er meer oog is voor de diversiteit van de mensen in de provincie. Door de ontmoeting en dialoog en uitleg over provinciaal beleid wordt de zichtbaarheid van de provincie vergroot en neemt het vertrouwen toe in de betrokkenheid van de provincie. 'Waar mogelijk' kan gewijzigd worden in dat het maatschappelijk doel in principe leidend moet zijn. Sponsoring draagt bij aan de positieve beeldvorming van de provincie als werkgever. Op een van de evenementen, namelijk Bevrijdingspop, zijn jonge trainees geworven.

Ines Kostić (PvdD) vraagt of dit ook via een subsidieregeling mogelijk is, ook hierbij kunnen voorwaarden gesteld worden zoals het verminderen van afval.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat subsidie wordt ingezet om iets mogelijk te maken terwijl bij sponsoring wordt bijgedragen aan een evenement dat al bestaat en waar de provincie haar zichtbaarheid kan vergroten door het kopen van een aantal stoelen of het organiseren van een side event.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) vraagt zich af hoe bepaald kan worden dat een evenement de reputatie van de provincie niet schaadt. Misschien is dat juist wel het geval bij een evenement zoals Jumping Amsterdam, omdat er belastinggeld wordt uitgegeven aan een evenement dat vanwege de hoge prijzen geen echt publieksevenement meer is.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat evenementen de gelegenheid bieden om allerlei mensen of vertegenwoordigers van allerlei netwerken te ontmoeten, maar ook bieden deze de gelegenheid om met gewone burgers te spreken. Dergelijke ontmoetingen in een informele setting zijn goed om met elkaar in een informele sfeer te communiceren in plaats van enkel tijdens vergaderingen. Het budget is niet verhoogd, het is afgenomen. Eerst stond er 630.000 euro in de begroting en nu is dat 600.000 euro. Er hoeft niet gelijktijdig aan de drie voorwaarden te worden voldaan. Sponsoring mag geen afbreuk doen aan de reputatie van de provincie en van de organisaties wordt verwacht dat zij integere organisaties zijn. GS gaan ook na of er een monitor kan worden opgesteld om te toetsen of de beoogde effecten worden bereikt en of wordt voldaan aan de tegenprestaties. Veranderingen in beleid worden altijd gecommuniceerd met bestaande sponsorrelaties.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) constateert dat in de vorige coalitieakkoord het totale budget voor evenementen voor vier jaar totaal 1,5 miljoen euro hoog was, maar nu is het 600.000 euro per jaar en dat maal vier is 2,4 miljoen euro.

Gedeputeerde **Van der Hoek** zal dit nagaan en hierop terugkomen. Evenementen kunnen ook kleinschalig zijn en daarom kunnen deze ook in natuurgebieden plaatsvinden, maar altijd wordt gecontroleerd of het terrein de belasting kan dragen. Lokale evenementen kunnen toch een regionale uitstraling hebben, zoals Keti Koti in Amsterdam. De gedeputeerde is geen voorstander van het toekennen van hele kleine bedragen van 1.000 euro per evenement, omdat het rendement dan omlaag gaat en het lastiger wordt om afspraken te maken over bijvoorbeeld duurzaamheid en maatschappelijk belang. Men kijkt met name naar de regionale uitstraling, dus ook kleine evenementen komen daarvoor in aanmerking, hoewel deze wel enige omvang moeten hebben. Bovendien kunnen kleinere evenementen ook door gemeenten worden gesponsord, maar een combinatie van provinciale en gemeentelijke sponsoring is ook mogelijk. Hij zal dit aspect mee terugnemen. Verduurzaming kan onder andere worden gerealiseerd door het uitwisselen van kennis tussen sponsorontvangers tijdens bijeenkomsten die de provincie organiseert. Hierdoor kan men van elkaars best practices leren. Bewonersinitiatieven in een wijk vallen onder andere portefeuilles, zoals de portefeuille verduurzaming of energietransitie.

Ines Kostić (PvdD) vraagt hoe onderscheid wordt gemaakt tussen diverse specifieke groepen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** vindt het belangrijk dat niet enkel via protestacties of inspraak contact wordt gemaakt met allerlei groepen, maar ook tijdens evenementen kunnen diverse onderwerpen aan de orde komen in de dialoog met burgers en belangengroepen.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) verzoekt om als geen sprake is van minder gewenste of ongewenste doelgroepen, deze tekst uit de concepttekst te verwijderen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat er geen ongewenste doelgroepen zijn die worden uitgesloten, zo is deze tekst niet bedoeld. Evenementen worden afgezet tegen de vastgestelde criteria voor sponsoring, maar er is wel oog voor het inzetten van het geld voor de gewenste doelgroepen. Voor de periode 2016-2019 was er 625.000 euro per jaar beschikbaar en nu is het bedrag 600.000 euro per jaar waarvan 100.000 voor WK en EK-evenementen en 400.000 euro voor SAIL dat apart in de begroting voor 2020 is opgenomen.

De **voorzitter** verzoekt het college gezien alle vragen en opmerkingen van de Statenleden, het voorstel na aanpassing opnieuw aan de commissie voor te leggen.

Gedeputeerde **Van der Hoek** kan hier nu geen toezegging over doen, hij zal de gevoelens en suggesties van de commissie en het verzoek om de aangepaste tekst opnieuw aan de commissie voor te leggen, meenemen naar GS. Uiteindelijk besluiten GS over het wel of niet opnieuw aan de commissie voorleggen van de concepttekst. Hij zal de commissie informeren over het uiteindelijke besluit van GS.

10. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Dhr. **Hoogervorst** (SP) heeft schriftelijke vragen ingediend, waarop het antwoord van GS wordt afgewacht.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) refereert aan agendapunt 13.a. C-agenda. In de reactie van GS wordt gemeld dat deze subsidie alleen op terreinniveau kan worden aangevraagd en dat er geen gegevens beschikbaar zijn over de verschillende branches en omvang van individuele bedrijven. Waarom wil men het subsidieplafond verhogen als er geen zicht bestaat op de resultaten van de subsidie bij de individuele bedrijven?

Gedeputeerde **Van der Hoek** meld dat het bij de toekomstbestendige werklocaties gaat om een subsidieregeling op terreinniveau. Het aanvragen van deze subsidie moet georganiseerd worden via een collectief, de gemeente, ondernemersvereniging of samenwerkingsverband, want individuele bedrijven kunnen deze subsidie niet aanvragen. Daarom kan er ook geen uitsluitsel gegeven worden over de door FvD gevraagde details. Wel wordt gecontroleerd of de maatregelen waarvoor op terreinniveau subsidie wordt verleend, daadwerkelijk worden uitgevoerd. De gedeputeerde benadrukt dat GS wel zicht hebben op de resultaten van de inzet van deze subsidies en zegt toe de commissie hier nader over te informeren.

10.a Consultatie PS over Conceptwetsvoorstel Grondwetwijziging herziening verkiezingswijze Eerste Kamer

Dhr. **Zoon** (PvdD) stelt voor -gelet op de tijd- de behandeling van dit agendapunt schriftelijk af te doen.

De **voorzitter** constateert dat de commissie hiermee akkoord gaat. De schriftelijke bijdragen kunnen tot dinsdag 29 oktober uiterlijk 17.00 uur worden doorgegeven aan mw. De Zwart, de commissiegriffier.

11. Sluiting

De **voorzitter** bedankt mw. Larson voor haar bijdrage aan deze commissie. Zij is vandaag voor het laatst aanwezig aangezien zij is benoemd tot burgemeester van Wijdemeren. Zij dankt alle aanwezigen voor hun de bijdragen en sluit de vergadering.

12. C-agenda algemeen

12.a EFB: Brief GS aan PS inz. Beantwoording vragen naar aanleiding van commissie EFB 16-9-2019 (C-agenda EFB 28-10-2019)

13. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Van der Hoek)
    13.a Economie: brief GS aan PS inz. verhoging plafond uitvoeringsregeling ondersteuning toekomstbestendige werklocaties (C-agenda EFB 28-10-2019)
    13.b Bestuur: Brief GS aan PS inz. toezenden uitvoeringsplan Interbestuurlijk Toezicht 2019-2020 (C-agenda EFB 28-10-2019)
    13.c Arbeidsmarkt: Brief GS aan PS inz. Monitor Arbeidsmarkt 2019 (C-agenda EFB 28/10/2019)
    13.d Bestuur: Brief GS inz. Jaarverslag Interbestuurlijk Toezicht 2018 (C-agenda EFB 28/10/2019)
    13.e (Economie) Brief GS evaluatie Uitvoeringsprogramma Herstructurering Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen 2017-2019 en Monitor werklocaties (C-agenda EFB 28-10-2019)
14. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
    14.a (Cultuur) Brief GS aan PS inz. Regionale samenwerking cultuur (vaststellen Uitvoeringsregeling subsidie stimulering regionale samenwerking cultuur Noord-Holland 2019) (c-agenda EFB 28-10-2019)
    14.b Inkoop: Brief GS aan PS inz. afdoen initiatiefvoorstel “Echt Groene Stroom voor de provincie N-H (C-agenda EFB 28-10-2019)
15. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
16. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
    16.a (Archief) Brief GS aan PS inz. Archieftoezicht 2018 (c-agenda EFB 28-10-2019)